

Abstrakt

Cílem práce je v prvním kroku na základě sociologických šetření identifikovat hlavní charakteristiky vztahu křesťanů a muslimů v České republice v době po 11. 9. 2001 (*tady a teď*). Následně jsou zjištěné *obavy* a *naděje* podrobeny teologické reflexi s cílem zhodnotit jejich oprávněnost, resp. nastínit teologická východiska pro jejich hodnocení a pomoci tak v orientaci při rozhodování, zda jde o obavy a naděje oprávněné, nebo zda se jedná o předsudky, které nemají oporu na věroučné rovině, a kterých je proto třeba se dále vyvarovat.

V rámci sociologických šetření byly využity následující metody a techniky: analýza médií (tisk s celostátní působností ve vybraných časových intervalech), anketní šetření účastníků víkendového setkání křesťanů a muslimů a polo-řízené rozhovory s vybranými respondenty z prostředí katolické církve.

Jako *naděje* byl na základě výše uvedených sociologických šetření identifikován **dialog**. Při bližším zkoumání vychází najevo, že dialog má řadu rovin. Dialog na eticko-praktické rovině představuje možné východisko ze současné situace díky zaměření na společné hodnoty a společnou budoucnost zúčastněných, kterým na společné budoucnosti záleží. Dialog předpokládá vedle formulace vlastního stanoviska také zájem o druhého, otevřenost k druhému. Zda je tento zájem přítomen také na straně muslimů žijících v České republice, bude předmětem pokračujících sociologických šetření. Přemýšlení o obsahu a formách dialogu má také jeden ne nepodstatný efekt – nutí k sebereflexi a může přispět i k jisté obnově křesťanských postojů.

Za obavu bylo označeno odlišné **pojetí politické moci**, politické angažovanosti. Některé koncepce uplatnění islámského práva jsou v přímém rozporu se západním pojetím demokracie. Islám neodlišuje oblast sekulární a náboženskou tak, jak je tomu v křesťanském učení. Tento aspekt lze považovat na jeden z významných kořenů vzájemného nepochopení.

Tato práce k rigorózní zkoušce představuje část budoucí disertace. Zde prezentované kapitoly budou doplňovány a vedle nich budou přibývat další podle zjištěných názorů respondentů. Pokračující sociologická šetření jednak rozšíří již

zjištěné obavy a naděje, jednak budou zaměřena také na další skupiny respondentů i médií.

Tento projekt chce mimo jiné povzbudit mezináboženský dialog s cílem hledat formy vzájemného respektu. Bez odhalení shodných a odlišných postojů nelze hovořit o plnohodnotném vztahu. Neporozumíme-li především skrytým obavám, zůstane prostor k rozdmýchávání nenávisti. K odhalování kořenů obav a nadějí samotná sociologická šetření (nenáboženská interpretace) nestačí. Je třeba provést rozbor teologických koncepcí tak, jak se o to pokouší u vybraných témat tato práce.